

Nr 264.

Av herr **Håge m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 127, angående disposition av två skolhemman i Korpilombolo och Karl Gustafs socknar m. m.

I proposition nr 127 har Kungl. Maj:t upptagit till behandling vissa spörsmål, som ha sammanhang därmed, att de s. k. statsfolkskolorna i den finsk-talande delen av Norrbotten nu komma att upphöra och alltså komma att inordnas i resp. skoldistrikts skolväsende.

Det har i det sammanhanget särskilt uppkommit olika meningar, huru det bör förfaras vid överlämnandet till resp. skoldistrikt av statsskolorna i Teurajärvi inom Korpilombolo landskommun och i Lappträsk, liggande inom Karl Gustafs landskommun. Det har på bägge dessa platser konstaterats, att skollokalerna behöva repareras och förbättras samt utvidgas genom någon utbyggnad, om de skola kunna motsvara den standard och storlek, som anses rimlig enligt de krav, som numera ställas på lokaler av detta slag, och med hänsynstagande till antalet elever, som undervisas på resp. platser.

Nu framkommer det av propositionen, att såväl länsstyrelsen, domkapitlet, kammarkollegium som skolöverstyrelsen ansett, att kostnaderna för detta reparations- och byggnadsarbete, som avser att ställa skollokalerna i fullt undervisningsvärdigt skick före överlämnandet till resp. skoldistrikt, böra *helt* betalas av staten. Statskontoret har däremot som sin mening uttalat, att nämnda byggnadskostnader till mycket betydande del — upp till hälften — borde erläggas av resp. skolkommun. Denna senare uppfattning har också understrukits av Kungl. Maj:t i propositionen. Kungl. Maj:ts uttalande på denna punkt är av följande lydelse:

”För egen del vill jag föreslå, att kostnaderna för anskaffande av nya undervisningslokaler i vanlig ordning bestridas från det under åttonde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till byggnadsbidrag för nya undervisningslokaler, dock med den ändringen att ifrågakommande byggnadsbidrag utbetalas på sätt statskontoret förordat. Frågan om undantag i förevarande fall från gällande bestämmelser om utbetalning av statsbidrag till nya undervisningslokaler torde böra underställas riksdagen. Det tillskott av statsmedel, som härutöver med hänsyn till de föreliggande särskilda omständigheterna synes vara befogat, torde böra bestridas från det under åttonde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till folkundervisningens befrämjande i rikets nordligaste gränsorter, vilket anslag står till Kungl. Maj:ts fria förfogande för bestridande av utgifter, som främja anslagets ändamål. Det torde få ankomma

på Kungl. Maj:t att efter närmare öfvervägande bestämma huru stor del av kostnaderna, som bör gäldas från sistnämnda anslag. Härvid förutsätter jag, att åtminstone 10 procent av kostnaderna för de byggnadsarbeten, till vilkas utförande bidrag kan utgå jämlikt gällande bestämmelser om statsbidrag till anskaffande av nya undervisningslokaler, *skola bestridas av skoldistriktet* men att detta jämväl bör erhålla bidrag till bestridande av kostnaden för uppförande av tjänstebostäder och för andra jämlikt nyssnämnda kungörelse icke bidragsberättigade arbeten med belopp, som efter prövning av samtliga på frågan inverkande omständigheter kan finnas skäligt.”

Det framgår icke fullt klart av propositionen, vilka kostnader, som på detta sätt komma att läggas på de bägge skolkommunerna. Det kan emellertid antagas — då kostnaderna för vissa här berörda arbeten i propositionen upptagits till 460,000 kronor tillsammans för bägge platserna, vartill komma de kostnader, som följa av en pågående prisfördyring — att skoldistriktets kostnader kunna bli nog så kännbara, då det här gäller tvenne kommuner med en mycket fattig befolkning och ett mycket ringa antal skatte-kronor samt med en uttaxering, som står främst i raden bland de allra hårdast skattetyngda kommunerna i hela landet. Detta framhålles också från de myndigheter — skolöverstyrelsen m. fl. — vilka påyrkat, att *staten* skall helt påtaga sig de här nämnda kostnaderna.

Den samlade kommunala bruttouttaxeringen i dessa bägge kommuner är för *Karl Gustaf* 45.20 per skattekrona och för *Korpilombolo* 30.82 per skattekrona samt, sedan skatteutjämningsmedel erhållits, för *Karl Gustaf* 19.12 per skattekrona och för *Korpilombolo* 19.44 per skattekrona.

Men oavsett detta kan man ur rent *principiella* utgångspunkter hävda, att det är oriktigt att begära, att kommunerna här skola taga på sig någon del av här nämnda kostnader. Man kan nämligen av den kungl. propositionen icke få någon annan uppfattning än den, att de byggnads- och reparationsarbeten, som det här är fråga om, borde — om resp. skolor skulle hållas i ett fullt undervisningsvärdigt skick — ha till sin större del skett under den tid, då skolorna voro statsfolkskolor och då alltså staten hade att helt taga de ekonomiska konsekvenserna av skolornas drivande. Det torde väl även ha varit denna omständighet — tillsammans med kommunernas hårda skattebelastning — som utgjort motivet för att här förut omnämnda myndigheter, skolöverstyrelsen, kammarkollegium m. fl., hävdade uppfattningen, att *staten* borde helt ansvara för samtliga här nämnda kostnader.

Under hänvisning till vad här ovan anförts hemställas,

att riksdagen vid behandlingen av här nämnda proposition — i enlighet med vad som föreslagits av flera myndigheter, skolöverstyrelsen, kammarkollegium m. fl. — måtte besluta, att *staten* skall ensam bära de kostnader, som ha sammanhang

med överlämnandet till resp. kommuner av statsfolkskolorna i Teurajärvi och Lappträsk i Norrbotten, och att alltså ingen del av kostnaderna skall påläggas resp. skolkommuner.

Stockholm den 19 mars 1941.

Ernst Hage.

Ivar Jansson,

J. O. Gavelin.

Kalix.

Emil Petersson

O. W. Lövgren.

i Gäddvik.